

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Novissima Polyantha, In Libros XX. Dispartita

Dominicus

Francofurti, 1613

Pigritia

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97211](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97211)

Pulchram amantem? Deus semper pater est, amavit nos sic, ut ex foetibus faceret pulchros. Erimus pulchri amando eum qui pulcher. Quantum in te crescit amor, tanto crescit pulchritudo, quia ipsa charitas animæ est pulchritudo. In epist. Ioan. tract. 9.

Pliny: Ut vineas tamen in mari nascuntur, tamen plus habent cognitionis cum cælo, cuius faciem reddunt: Ita pius ac generosus animus magis à cælo pendet unde ducit originem, quam à terra in qua vivit. Lib. 9. cap. 35.

Cælius & Iuniperus si oleo perungas, nec tineas sentiunt, nec cariem: Ita simul imbutus diuini spiritus succo animus, nullam huius mundi sentit corruptelam. Lib. 16. cap. 40.

Thrueri: Ingratus ut & filius, qui mercedem à patre accipit: Ita & nos quoque vel nullo proposito premio, sed solius pietatis studio Deum oportet colere. in apoph. 109.

Chrysofomi: Sicuti ouis ad mortem ducitur, & non clamat: vita eius tollitur, & manuetus quo eius non immutatur: Sic & sancti maledicuntur, & non maledicunt: percutiuntur, & non repercutiunt: bona eorum diripiuntur, & illi non contradicunt: dolorem sentiunt, & clamorem non emittunt. in Matth. 25. hom. 54.

Enimvero in Olympicis certaminibus, athleta intra stadium certat, magister autem ludi foris confidens, sermonibus affert auxilium. carentesque duntaxat certamen iuvat, quatenus acclamationibus, sermonibusque valet: neque enim vlla ei lege permittitur, manibus illum adiuuare. At secus res habet in pietatis certaminibus. Idem enim est & athleta, & magister ludi: & idcirco non extra cauem fedet, sed ingressus ad certamina ipsa, firmat compugiles, dicens: Propter quod malis non succumbimus. Rom. de resurrect.

Sicut hi qui in corporali certamine pugnant, ante coronam & bratium in meditatione & palastra ipsa magnam accipiunt mercedem, eo quod corpora sua firmiora & validiora exercitando faciunt: Ita & nos virtutis certamen certantes, priusquam aperiatuæ cœlum, magnum mercedem accipimus, eo quod anima sapientiæ sit amantior. ibid.

EXEMPLA BIBLICÆ

Pietatis exempla: Abel, Genes. 4. v. 4. Henoch, 1. 22. Noah, 6. v. 9. & 7. v. 1 & 8. 20. Abraham, 12. v. 7. 8. & 13. v. 4. 18. & 18. v. 18. 19. & 21. & 23. Abrahæ famulus, 24. 12. Isaac, 26. 23. Iacob, 28. 18. & 33. 20. & 35. 7. Ioseph, 42. 18. Moyses, Exodus, 17. 15. Iosias, 2. Reg. 22. v. 13. & 23. 2. David, 2. Paral. 21. 26. Afa, 2. Paral. 14. 11. Iosaphat, 17. 3. Ezechias, 29. 20. Esa. 37. 1. Nehemias, Nehem. 8. 7. Job, 1. v. 5. 20. quidam Ierosolymitani, Actor. 3. 4. Cornelius, 10. 2. Barnabas, 1. 14. Lydia, 16. 14. Iustus, 18. v. 7. Lois & Eunice, 2. Timoth. 1. 5. Onesiphorus, 16. electa illa Domina ad quam Ioannes suam secundam scripsit Epistolam. 2. Ioan. 1. v. 4.

EXEMPLA PROFANA.

Agrippa Iudæorum Rex, patriæ rituum seruator religiosissimus, purus à contaminationibus mentis omnibus, cui nulla dies præterierat sine sacrificio. Ioseph. lib. 19. c. 7.

Constantinus Magnus vir magni animi, & virtutis eximia fuit: atque inter omnes Imperatores hoc vno nomine maxime memorabilis, quod primus ex Imperatoribus non solum Christum amplexus sit: sed Christianos etiam Imperatores reliquerit. Eius mortis nuntia stella crinita fuit, quæ per multos ante dies clarissime fulsit. Sigonius lib. 4.

Theodosius posteriori aui sui & nomen, & pietatem referens, instituit aulam suam veluti scholam, in qua ad pietatem se suosque exercuit: habens ordinem distributa tempora lectionum, Psalmorum, ieiuniorum, ieiuniorum, & vigiliarum. Sacras. lib. 7. c. 22. Theodoretus; lib. 5. c. 36. Niceph. lib. 14. c. 3.

Tiberius excubitorum comes sub Iustino II. ob pietatem erga Deum, & liberalitatem erga pauperes in tanta fuit gratia: vt à Iustino Imperatore successor declararetur. Theat. Luini fol. 30. 36.

Leo 5. pusillimus Imperator, filius Basilii Macedonis Imp. viuente patre Cæsar creatus: postquam Constantinus maior natu ante patrem discessit, philosophus (quod literis, ac potissimum Astronomiæ esset deditus) cognominatus fuit. Caspianus.

Honorius Imp. cum semper in Deum Opt. Max. imperaret, verèque religionis studiosissimus esset, liberauit eum Deus à multis vndique insurgentibus tyrannis. Sigeb. in Chron.

Cerbanum Episcopum Populoni Totilas Gothorum Rex ob occultatos Romanorum milites, vrsò in circo obiecit: Verum Deus bestiam illam prohibuit, ne quidquam ei noceret, sed deflexa ceruice, demissoque capite, pedes eius lamberet. Sabellicus libro quinto, Enn. 8.

Stenklus Sueciæ Rex, iustitia & religione insignis, temporum promeruit suorum tranquillitatem: & in pace (quod rarum est, regibus præsertim Aquilonis) quieuit, circa annum Christi plus minus, 1100. Cranzius lib. 5. Sueciæ, c. 12.

HIÉROGLYPHICÆ.

In antiquis operibus Iuuenes duo subiecti iugo, currum trahere

conspicebantur: erant hi Bithon & Cleobes fratres. Erant cum id eorum indicabat pietatem, qui matrem curam ad lunonis templum vixerint. Historiam Pauliana de Bithonia re. Pier. Val. lib. 3, pag. 31. B.

Recte & pietatem, quæque muruo mortales mensurabiles debent, per Formicam expræfæris: si commere eas in formicæ species, Formicæ alterius cadauer inferentes: producit enim quæ, factasque obuiam retrocedere quasi confertantur: sed in murem vermiculos ab inferiori loco, vtpote redemptoribus quibus cadauer redimant, conuectare: alias vero terrore dissectæ fuerint, vt partes committant & coherere faciant. Val. lib. 8, pag. 69. B.

Ciconiam videre est passim in Hadriani Imper. numis script. Pietas Augustæ. Significat hæc hominem erga patriam, & veræ charitatis insignem. Pier. Val. lib. 17, pag. 111. B.

EMBLEMA.

Pietas filiorum in parentes.

Emblema CXCVI. Andr. Alciat.

Per medios hostes patria cum ferret ab ipse.

Aeneas humeris dulces parentis onus.

Parcite, dicebat: Sibi; senè adora verax.

Nulla erit, erepro sed patre, somna malis.

Vide Virtus, Bonum, & Bonitas.

Pigritia.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Pigritia, Græce ἀργεία, ut, & ἀργεία, ut, piger dicitur, tem pigritia metus consequens laboris, Iuuen. Sat. Tuscul. quæst.

Pigritia venit à piger: piger vero dicitur quasi ager.

LOCI BIBLICI.

Piger exciatur bd labore, Prouerb. 6. v. 6. laboriose egeitate erit, 20. 4. & 21. 5. cui similis, 26. 14. piger lapidatus, v. 12. in pigrum, Prou. 21. v. 25. 26. & 22. 13. & 25. 11. Pigritia damnatur, Prou. 13. 4. & 19. 7. 14. 24. & 20. 4. & 22. 13. Eccl. 11. 4. Rom. 12. 11. Pigritiæ mala, Prou. 10. 4. & 12. 13. & 28. 19. Matth. 13. 15.

SENTENTIAE BIBLICHE.

Omne palmitem in me non ferentem fructum, colentem quis in me non manferat, mittetur foras: sicut palmetus, hæc colligent eum, & in ignem mittetur & ardebit, Ioan. 15. Sciuntigitur bonum facere, & non facient, peccantibus & iob. 4.

Maledictus, qui opus Dei facit negligenter. Ierem. 48. Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur. Matth. 7.

Vade ad formicam o piger, & considera vias eius, & discite, quæ cum non habeat ducem, nec præceptorem, quæ semper: parat in æstate cibum sibi, & congregat in messe panem suum. Prou. 6.

Vsq; queo piger dormies? quando consurges & somnum tuum dem.

Sicut acetum dentibus, & fumus oculis: sic piger hæret in viâ. Prou. 10.

Vult & non vult piger: anima autem operantium impugnetur. Prou. 13.

Pigrum deicit timor: anima autem effeminata contemnitur. ibid. 18.

Abfcondit piger manum sub ascella, nec ad finem operum dabitur ei. ibid.

Propter frigus piger arare noluit: mendicabit ergo æstate. ibid. 19.

Omnis piger semper in egeitate est. 17.

Defideria occidunt pigrum: noluit enim quicquam operari. dem.

POETICÆ SENTENTIAE.

Hesiodus.

Ὁ δὲ Πίγρος ἡμετέροις καὶ ἀργεῖς, ἡμεῖς δὲ Πίγρον Ζῆνι καὶ Πόσειδονι καὶ Ἑρμῆϊ ἱκέτας ἔσμεν.

Ὁ γὰρ Πίγρος οὐκ ἐργάζεται, οὐδὲ φρονεῖ ἀργεῖν.

uitate, Agg. 1.2. Operarii, Matth. 20. 3. Seruus nequam, 25. 26. Aposto- li, Marc. 14. 40.

HIEROGLYPHICA.

Multis hieroglyphicis elegantissimis Sapiens Salomon pigritiam traducit & deestandam exhibet, Prouerbiorum & Elclensticis li- bro. Tabellas bellissimas lectori vigilanti spectandas proponi- mus.

1. Vides, Prouerb. cap. 6. vers. 9. 10. 11. pannis obstitum, lacerum, squallidum nebulonem, manibus complicatis dormitantem, quem egestas vt viator armatus circum oblidet.

2. Alio loco, pigrum in mensa accumbentem intueri, manum applicans sub axilla, nec ad os applicantem, quod grauem laborem in eo positum esse putet. Prouerb. 26. v. 15. Huc refer lapidos versus Crateris Comici apud Athenzum lib. 6. de vqris cuiusdam ignauo- rum ignatissimi in Moroma insula ridicule somniantis.

3. Propter frigus, inquit Sapiens, cap. 20. v. 4. piger arare nolit, mendicabit ergo estate, & non dabitur illi.

4. Cum priori conuenit & illud, Prouerb. 10. 5. Qui stertit esta- te, nihil erit confusiois, huic opponitur filius sapiens, qui congre- gat in messe.

5. Piger apposite comparatur homini dormienti, Prouerb. 20. 13. Noli diligere somnum, inquit sapiens, ne te opprimat egestas: aperit oculos tuos, & saturare panibus.

6. Cap. 21. v. 25. 26. Desideria (inquit sapiens) occidunt pigrum: noluerunt enim quicquam manus operari. Tota die concupis- cit & desiderat. Huic opponimus aureum dictum Ora & labora.

7. Dicit piger, leo est foris, in medio platearum interficatur. Pro- uerb. 22. 13. dicit piger, leo est in via, & leena in iunioribus. Pro- uerb. 26. 13. Vt sibi molliores delicias faciat, piger clameras fingit & pericula- ne in publicum progredi, vel non nihil operæ in uocatione honesta peragere cogatur.

8. Elegans aliud hieroglyphicon exhibet caput. 26. Prouerb. 20. 14. Ianua (inquit) vertitur in gyrum super cardine suo, & ignauus super lectum suum.

9. In pigritia humiliatur contigatio, & in infirmitate manu- um perthillabit domus. Eccles. 10. 18. Habes lector recondita & plac- diuina sapientia: hieroglyphica pigritiam suis coloribus pingentia, vide lib. 5. hieroglyph. collect. Lugduni edisorem, Anno 1610. pagat. 45. 146. 147.

Podagra.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

Podagra est, ubi imbecillitas atque humoris natura, teni de- fluxio pedes occupant. Leonar. de Fluxibus inquit. Medic. sectio- ne 1. libr. 3. caput. 25. Sic dicta, quod pedicæ more, quam Græci podagra appellat, pedum vsum impediat. Ouid. Soluere nodosæm nescit medicina podagram.

PHILOSOPHORVM SENTENTIAE.

De podagra. DIAL. LXXXIV.

Francisci Petrarchæ. D O I.

Turpi torqueor podagra. R. Nesciebas senectutis morem, inco- mitata non venit, magnam saepe morborum aciem deducit. D. Po- dagra crucior molesta. R. Extrema & ignobili parte corporis labo- ras, quid si nobilissimis laborares, corde, vel capite? D. Pigra coe- teor podagra. R. Vaga mens hominis frepo eget, hunc paupertas te- net, illum carcer, aut grauior morbus. Ludente pedibus a ligat for- tuna non podagra, sed pedicæ sunt, iam dicit consistere. D. Podagra inutilis factus sum. R. Ad cursum credo, vel ad saltum, ad choreas, ad palæstram an te autem ad hæc natum putas? ad alia si nescis aliora quedam officia natus es, quæ si caput non ægrotat, exequi nil pro- hibet. Studere licet artibus ingenuis, dare operam pietati, seruare ius- titiam, & fidem, fragile corpus, & fugacem mundum spernere, odif- se vitia, amare virtutes, colere amicitias, consilio patriâ iuuare. Hæc sunt viri boni munimina, quæ hic pedibus loci est? D. Debilitatus sum podagra. R. Pugnare cû hostibus forsitan morbus vetet, non cû vitis, quo neq; facilius & certe crebrius est bellum: & quid scimus an hic ipse dolor corporis contra quem dimices, tibi ad exercitium, animi datus sit? D. Pedibus consistere nequeo. R. Vide quæ de reliquo ædificio spem habeas, cum fundamentum iam inualidum sentis. Vi- gula ne te incauti opprimat ruina. Contrahere sarcinulas, teq; ad mi- grandū para. D. Podagra me inges habet. R. Solet hic morbus (vt per- hibent) diuitias comites habere. En tibi remedium aliud, bene ipera- aut lan-

Id est. pigritiam hinc indignantur & homines, quicumque piger facit occulantibus simul aculeis, ut in Laborem consumunt pigri.

autem vituperium. pigritiam hinc indignantur & homines, quicumque piger facit occulantibus simul aculeis, ut in Laborem consumunt pigri. autem vituperium. pigritiam hinc indignantur & homines, quicumque piger facit occulantibus simul aculeis, ut in Laborem consumunt pigri.

Plaut. in Bacchid. pigritiam hinc indignantur & homines, quicumque piger facit occulantibus simul aculeis, ut in Laborem consumunt pigri.

Perf. Sat. 5. pigritiam hinc indignantur & homines, quicumque piger facit occulantibus simul aculeis, ut in Laborem consumunt pigri.

Opera pigritiam hinc indignantur & homines, quicumque piger facit occulantibus simul aculeis, ut in Laborem consumunt pigri.

SENTENTIAE PHILOSOPHICAE. pigritiam hinc indignantur & homines, quicumque piger facit occulantibus simul aculeis, ut in Laborem consumunt pigri.

APHORISMATA. pigritiam hinc indignantur & homines, quicumque piger facit occulantibus simul aculeis, ut in Laborem consumunt pigri.

EXEMPLA SACRA. pigritiam hinc indignantur & homines, quicumque piger facit occulantibus simul aculeis, ut in Laborem consumunt pigri.